

НАУКОВА РОБОТА СТУДЕНТІВ НА ОСНОВІ РЕФЕРАТУ

Однією з складових самостійної роботи студентів є складання рефератів. Нажаль реферати зараз перетворилися на дещо інше ніж ті реферати, визначення яких подається в різноманітних словниках. Повернувши реальний зміст у сьогоденне розуміння реферату можна досягти вагомих результатів щодо посилення самостійної роботи студентів та її наукової складової.

Реферат (від лат. *refereo* — доповідая, повідомляю), коротке викладення в письмовій формі або у формі публічного виступу змісту книги, наукової роботи, результатів вивчення наукової проблеми; доповідь на певну тему, який включає огляд відповідних літературних та інших джерел. Таке визначення дає Велика радянська енциклопедія. Як правило, реферат має науково-інформаційне призначення. Реферати, які також називають науковими докладами, отримали розповсюдження в науково-дослідних установах, вищій школі, в народних університетах. В загальноосвітній школі та середніх спеціальних навчальних закладах рефератом називають спеціально підготовлені повідомлення учнів на факультативних заняттях. Реферат (автореферат), що складається здобувачем наукового ступеню кандидата чи доктора наук по своїй дисертації, містить основні науково-теоретичні положення дисертаційної роботи.

Розглянемо й інші тлумачення змісту поняття реферат. Реферат — коротке викладення змісту первинного документу, його частини чи певного набору документів, яке включає основні відомості та висновки, а також кількісні та якісні дані про об'єкт, що описується.

В інструкції для референтів та редакторів зазначається, що реферат являє собою вторинну публікацію, що коротко викладає зміст первинної. Він має дати читачеві уявлення про характер основної роботи, методиці проведення дослідження та його результатах, а в разі необхідності також про місце та час проведення дослідження. З реферату читач має чітко уявити собі ступінь необхідності звертання до оригіналу. В рефераті об'єктивно викладається зміст первинної публікації. Реферат не повинен виказувати суб'єктивних поглядів з питання, що викладається, а також оцінки референтом публікації.

Розглянемо що ж відбувається фактично та як розглядається реферат студентами. Двічі на рік в Інтернеті відбувається справжній бум: студенти шукають реферати. Пізньою весною та пізньою осінню протягом одного-двох тижнів «реферати» цікавлять користувачів більше ніж будь-що інше. Все вірно: знайомства знайомствами, але необхідно здавати сесію. Студенти розглядають реферат як головну біль, пункт програми, що отруює радість навчання, вимога програми, яка заставляє напружено думати та нервувати.

Зрозуміло, що реферат є популярною та зручною для викладачів форма роботи студентів. Є реферат — є оцінка, бали, немає реферату — менше балів. Багатьом студентам ліньки чи ніколи писати текст, а багатьом викладачам ніколи вичитувати реферати та адекватно оцінювати знання та проведену роботу їх авторів, особливо коли всі групи приносять реферати на останні заняття. Такий стан речей необхідно змінювати. Складаючи реферати у їх класичному, викладеному вище розумінні студенти виконували б певну наукову функцію. Проводячи роботу з реферування наукових текстів студенти за час навчання мали б зрозуміти на скільки близькою для них є така робота, на скільки схильні вони самі до самостійної наукової роботи, до творіння.

Тому на університетському рівні необхідно чітко визначитися з вимогами до написання рефератів. Реферування наукових текстів має стати частиною наукової роботи, що проводиться в університеті. Щороку в Україні та світі з друку виходять тисячі книжок та наукових книжок, реферування яких позбавить необхідності їх вивчення, всіма, хто проводить наукову роботу в університеті. Задачею викладачів та бібліотекарів мало б стати складання переліків публікацій, які підлягають реферуванню з різних предметів. Студенти факультету міжнародної економіки та менеджменту набули б більшої практики працюючи з іноземними іншомовними джерелами, з можливим набуттям нових міжнародних контактів.

Необхідно йти далі та запровадити в університеті електронний документообіг, який спростить доступ до документів та призведе до економії тисяч сторінок паперу, які використовуються для друку рефератів. Університет може скласти електронну бібліотеку рефератів українською мовою з наданням доступу широкому колу користувачів з усієї України. В цілому університет має стати прикладом у впровадженні сучасних технологій (наприклад, запровадження енергозберігаючих технологій, електронного документообігу тощо), які мали б ефект багаторазової мультиплікації в масштабах всієї країни.